

Projekt Agentury „Raná péče: Analýza situace v Evropě“

V letech 2003-2005 realizovala Agentura projekt, který analyzoval ranou péči (RP) v Evropě. RP je po politické i odborné stránce velmi důležitá oblast: vztahuje se k základním právům nejmenších dětí a jejich rodičů na podporu, kterou v určitých případech mohou potřebovat.

Do tohoto projektu Agentury byli zapojeni odborníci na problematiku rané péče – politici, profesionálové ze zdravotnictví, školství, sociálních služeb a z akademického prostředí, stejně jako rodiče – zastupovali 19 evropských zemí.

Projektová analýza probíhala ve čtyřech fázích. V první fázi jsme shromáždili příspěvky z jednotlivých zemí, uspořádaných podle modelu, který nám umožnil srovnávat současné podmínky a

služby RP. Dále proběhla výměna informací o mnoha aktuálních otázkách, na kterých jsme se předem dohodli. Setkání a studijní návštěvy proběhly v Mnichově (Německo), Coimbra (Portugalsko), Västeras (Švédsko): práce v těchto třech lokalitách nám umožnila analyzovat různé způsoby implementace ekologicko-systemického modelu RP.

Diskuse o stavu rané péče vyústila v sepsání návrhu dokumentu, který shrnul hlavní závěry projektu formulované skupinou expertů. Následně pak, na závěrečné konferenci proběhla otevřená diskuse s rodiči, profesionály, politiky a vědci o těch nejdůležitějších z nich. Vedla k validitaci výsledků projektu.

Důležitým závěrem projektu byl návrh evropské definice RP: *RP je souborem služeb a opatření pro velmi malé děti a jejich rodiny, které jsou poskytovány na jejich požádání v určitém období života dítěte a které zahrnují jakoukoliv činnost prováděnou v případě, že dítě potřebuje zvláštní podporu za účelem: zajištění a podpory osobního vývoje dítěte; posílení kompetencí samotné rodiny; a podpory začlenění rodiny a dítěte do společnosti. Tato opatření musí být prováděna v přirozeném prostředí dítěte, pokud možno na lokální úrovni, přičemž práce probíhá týmově, víceúrovňově a je zaměřena na rodinu.*

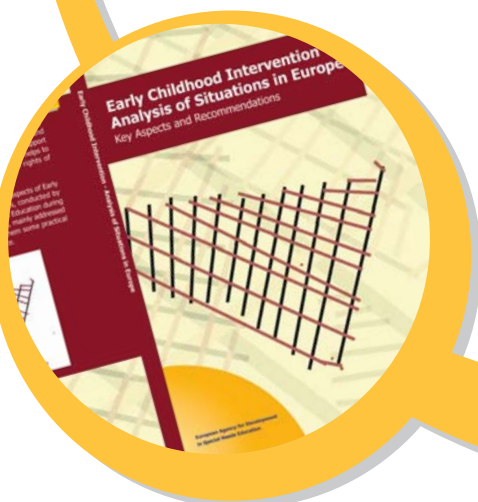

Závěrečná zpráva projektu Raná péče: analýza situace v Evropě, klíčové aspekty a doporučení – je vám k dispozici. Popisuje vývoj poznatků a teorií, které vedly k

contd... ►

CONTENTS

PROJEKT AGENTURY.....	1/2
SLOVO ŘEDITELE AGENTURY.....	2
ÚROVEŇ SPOKOJENOSTI RODIČŮ S RANOU PÉČÍ V LITVĚ.....	3
ZMĚNY LEGISLATIVY, SMĚNIC A KURIKULA. NEZMĚNIT I PRAXI?.....	4
RP VE ŠPANĚLSKU: HLEDÁNÍ CEST K SYTEMATIZACI.....	5
„SYSTÉM“ JAKO MODEL PRO VÝUKU ŘEČI V NORSKU.....	6
DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ ODBORNÍKŮ RANÉ PÉČE V HOLANDESKU.....	7
POLITICKÉ INICIATIVY V DÁNSKU SLEDUJÍ ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITNÍ VÝUKY MLADÝCH LIDÍ.....	8
KONCEPCE RANÉ PREVENCE V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH VE FRANCII.....	9
PŘEDŠKOLNÍ JAZYKOVÁ PODPORA VE ŠTÝRSKU, V NĚMECKU.....	9
RADA EVROPY ZDŮRAŽŇUJE VÝZNAM RANÉ PÉČE PRO DĚTI S AUTISMEM.....	10
NEDÁVNÉ KONFERENCE O RANÉ PÉČI.....	11
TRANSATLANTICKÉ KONSORCIUM O RANÉ PÉČI.....	12

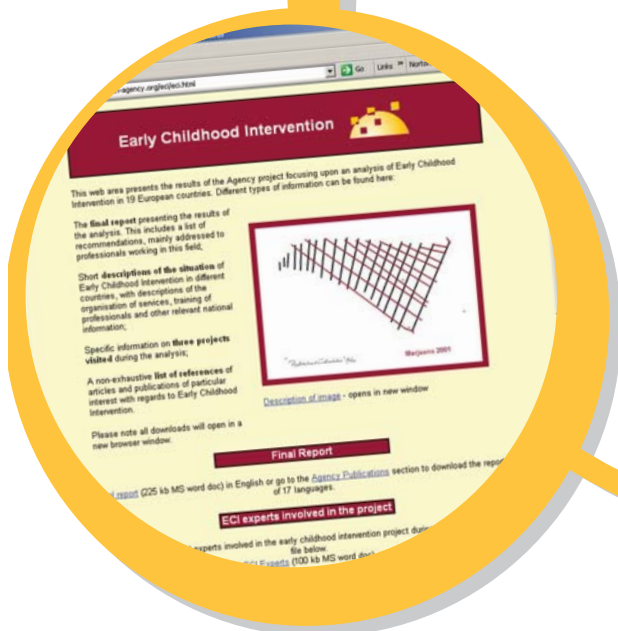

◀ contd....

novému konceptu RP, v němž se přímo uplatňuje zdravotnictví, školství a sociální služby. Zpráva ukazuje na posun od intervence zaměřené především na dítě k širšímu pojetí, které zahrnuje do svého zájmu dítě, jeho rodinu a prostředí a které koresponduje s posunem od 'medicínského' k 'sociálnímu' modelu.

V projektu Agentury jsme identifikovali klíčové aspekty nového pojetí RP:

Dostupnost, blízkost, finanční dostupnost a rozmanitost evropských služeb RP. Rodinám by měla být k dispozici zdarma nebo pouze za minimální poplatek paleta služeb, a to co nejdříve je to možné. Služby musí reflektovat potřeby rodin a na místní úrovni poskytovat na rodinu orientovanou intervenci. Do služeb RP by měly být zapojeny zdravotnictví, školství a sociální sektor, měly by za ně nést společnou odpovědnost.

Cílové skupiny, týmová práce, prostředky pro vzdělávání a práci odborníků jsou klíčovými aspekty. Do podpory malých dětí a jejich rodin jsou zapojeni odborníci z různých oborů. Nemohou pracovat odděleně; musí pracovat společně v mezioborovém týmu. V případech vyžadujících intervenci je na základě spolupráce mezi rodinou a týmem vytvořen Individuální plán – někdy je také nazýván Rodinný plán nebo Plán individuálních služeb pro rodinu. Plán je zaměřen na potřeby, pozitiva, priority, cíle a aktivity, které se musí realizovat a vyhodnocovat.

Uvedené základní poznatky byly východiskem pro formulaci mnoha doporučení – určených především odborníkům, kteří v tomto oboru pracují – zaměřených na rozvoj a sjednocení služeb a podmínek RP.

Tato doporučení jsme uvedli v projektové zprávě Agentury, kterou je možné zdarma stáhnout v 18 jazycích z: <http://www.european-agency.org/site/info/publications/agency/ereports/15.html>

Všechny poznatky, které jsme získali v průběhu projektu jsou dostupné z RP web oblasti: <http://www.european-agency.org/eci/eci.html>

Další informace o projektu jsou k dispozici: brussels.office@european-agency.org

Slovo ředitele Agentury

Milí čtenáři,

vítejte při čtení tohoto vydání EuroNews, které je tematicky zaměřeno na ranou péči. Je to velice významné téma – to, co velmi malé dítě zažívá, cítí a prožívá v prvních měsících a letech po narození, má rozhodující význam pro jeho další život. Raná péče (RP) je intervence, která podporuje a posiluje dítě, jeho rodinu a služby, významné pro toto velmi důležité období života dítěte.

RP byla tématem velkého projektu, který Agentura v posledních letech realizovala. Myslíme si, že závěry projektu, stejně jako průběh RP v našich členských státech, stojí za to, aby se s nimi seznámili všichni pedagogové. Proto jsme toto číslo věnovali výhradně tématu RP.

Upřímně doufáme, že poznatky Agentury a našich členských států vám budou k užítku.

Cor Meijer
Ředitel

Úroveň spokojenosti rodičů s ranou péčí v Litvě

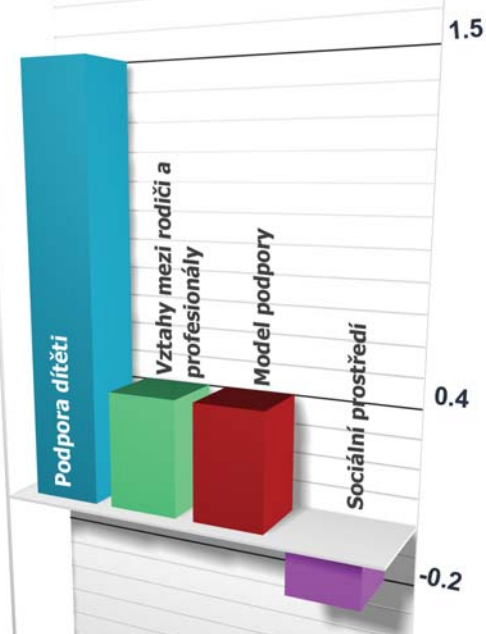
Rodičovská spokojenost byla identifikována jako jeden z nejdůležitějších indikátorů rané péče a cílem projektu 2004 bylo vyhodnocení rodičovské spokojenosti s různými oblastmi podpory služeb RP poskytovaných v Litvě.

„Spokojenost“ je komplexní koncept a často je rodiči nebo profesionály jinak chápán a interpretován a tak jsme v projektu analyzovali následující aspekty spokojenosti: způsob, jakým rodiče hodnotí model intervence; podpora, kterou rodiče a děti dostávají; vztah mezi rodiči a profesionály; dostupnost služeb, organizace práce, atd.

Využili jsme Evropskou škálu rodičovské spokojenosti s ranou péčí (vytvořenou na Univerzitě Siauliai ve spolupráci s Institutem Speciální pedagogiky Univerzity Fribourg, Švýcarsko). Projektu se účastnili rodiče dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří navštěvují sedm středisek RP v Litvě; celkově jsme se dotazovali 160 rodičů.

Výsledky šetření ukázaly v celé šíři, že rodiče, kteří se svými dětmi navštěvují střediska RP, hodnotí kvalitu poskytovaných služeb středisek v Litvě pozitivně.

Věc, kterou rodiče hodnotili nejvíce pozitivně,

byla podpora pro jejich dítě (viz graf níže). Dostupnost služeb i organizace práce byly hodnoceny jako uspokojivé. Nicméně největší nespokojenost vyjádřili rodiče s faktory, které se váží na sociální prostředí, s modelem intervence a se vztahy mezi profesionály a rodiči.

Na základě názoru rodičů tohoto projektu můžeme říci, že podpora v RP je přijímaná velice dobře. Nicméně, nejdůležitější informace závěru projektu ukazuje, že profesionálové stále hrají roli „experta“ v procesu RP a intervence je orientovaná spíše na terapii pro dítě, než-li na podporu celé rodiny, její angažování a stimulování sociálních kompetencí dítěte a všech členů jeho/její rodiny.

Pro více informací kontaktujte Stefanija Alisauskiene, Ředitelku Siauliai University Research Centre on Special Education stefa@su.lt nebo Regina Labiniene, členku výboru reprezentantů Agentury za Litvu regina.labiniene@smm.lt

Změny legislativy, směrnic a kurikula. Nezměnit i praxi?

Nové šance speciální pedagogiky v rané péči ve Finsku.

Ve Finsku může každé dítě ve věku mezi 10 měsíci a 7 lety vstoupit do systému denní péče (nazývané ECEC, ve Finsku). Denní péče zabezpečuje edukaci a péči (proto se jmenuje EduPéče) a je nejčastější formou rané péče ve Finsku. Většina dětí (85%) se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dětí rizikových využívá tato zařízení.

Centra denní péče spadají do odpovědnosti Ministerstva sociálních věcí a zdravotnictví. Legislativa o denní péči byla vytvořena v 70. letech, byl to zákon Act on Children's Day Care (36/1973): v době jeho vzniku bylo myšlení nastaveno spíše segregáčně a medicínsky. Nová národní politika (Rezoluce vlády o národní politice definování rané péče, 2002 a Národní směrnice o ECEC kurikulu, 2003) poprvé uvedly principy inkluze a intervence v rané péči. Na počátku roku 2006, provedla vláda změny v legislativě, které ovlivní centra denní péče: plánují nové způsoby organizace speciální inkusivní podpory pro děti, má následující charakteristiky:

- princip inkluze vyžaduje, aby raná péče pro děti byla součástí každodenních edukačních činností;
- stále se stupňuje tendence zapojit pracovníky center denní péče a rodiče do hodnocení speciálních potřeb dítěte.

Podobné změny v zákonech jsou velmi důležité, ale co se děje v praxi? Profesionálové z oboru se mohli účastnit mnoha setkání a seminářů, které byly v souvislosti s přípravou nového kurikula

organizované. Vyjádřili na nich, co by chtěli v praxi RP změnit. Jejich připomínky byly vyslyšeny a profesionálové mají dojem, že nové kurikulum v praxi skutečně funguje.

Na komunální úrovni změnily mnohé úřady organizace svých služeb: podpora je poskytována dříve a rodiče jsou do procesu podpory více zapojeni. Pro další vzdělávání pracovníků se užívá nová metoda – ‚Včasná podpora dítěti‘ – která je založena na skupinové práci a prostřednictvím dialogu a souhrnnou reflexí učí odborníky vytvářet si alternativní pracovní návyky a nové postoje pro společnou práci s rodiči. V této oblasti je ještě mnoho práce, ale změny, které již proběhly, jsou slibné.

Pro více informací o změnách v rané péči ve Finsku, prosím, kontaktujte Liisa Heinämäki, vědeckou pracovníci v National Research and Development Centre for Welfare and Health STAKES liisa.heinamaki@stakes.fi nebo navštivte webstrany: <http://varttua.stakes.fi/EN> www.stm.fi/Resource.phx/eng/index.htm www.oph.fi/english

Popřípadě, kontaktujte Pirjo Koivula pirjo.koivula@oph.fi člena Sboru Reprezentantů Agentury pro Finsko.

RP ve Španělsku: hledání cest k sytematizaci

Prvopočátky RP ve Španělsku spadají do konce 70. let 20. století ruku v ruce s novými poznatky o vývoji dítěte a sociální integraci. Před tím než se programy RP začaly uplatňovat, nebývaly děti se speciálními vzdělávacími potřebami začleňované do běžných škol. I přes experimentální charakter hrály v tomto kontextu programy RP velkou roli při navozování změn v postojích k dětem s postižením a v jejich vyhlídkách.

K velkému pokroku v RP došlo ve Španělsku především v posledních třiceti letech. Služby rané péče jsou rozesté po celém Španělsku a jsou podstatným zdrojem podpory dětí se speciálními potřebami a jejich rodin. Politici vzali v úvahu klíčové aspekty rané péče z ‚Bílé knihy rané péče‘ a vytvořili směrnici se zásadními principy pro vytváření programů rané péče: partnerství, posilování rodiny, decentralizované bezplatné služby, mezioborová týmová spolupráce a víceúrovňová intervence.

V současné době dostávají ve Španělsku téměř všechny děti s diagnostikovaným postižením nějakou formu podpory RP, která jim umožňuje pokračovat ve vzdělávání ve škole hlavního proudu.

Evropské iniciativy jako např. Helios Program (1993-1996), nebo z pozdější doby projekt Rané péče Agentury, hrály a doposud hrají v tomto procesu ve Španělsku neocenitelnou pomoc. Helios Program vytvořil pro jednotlivé země platformu k výměně poznatků o jejich pilotních a experimentálních projektech RP. Projekt Agentury přinesl i další: vytvořil databázi reflektující rozdíly mezi RP v Evropě, vyzdvihl některé podstatné myšlenky a aspekty praxe. Doporučení těchto projektů RP zásadně ovlivnily budoucí kvalitativní standardy a úroveň v této oblasti.

Ve Španělsku je raná péče na dalším stupni svého vývoje. V brzké době dojde k vytvoření nových směrnic pro RP pod záštitou Royal Board

on Disability a za spolupráce se Španělskou federací profesních asociací (GAT) a se Španělskou konfederací postižených (CERMI). V těchto souvislostech se v současnosti řeší problematika potřebné systematizace jako jsou kvalifikační kritéria, strategie financování, místo poskytování péče, profesní zastoupení.

Pro více informací o RP ve Španělsku, kontaktujte, prosím, Jaime Ponte, Rehabilitační specialisku 981356754@telefonica.net nebo Andrés Hernández Zalón, člena Sboru Reprezentantů Agentury za Španělsko andres.hernandez@mec.es

‘System’ jako model pro výuku řeči v Norsku

Systemové postupy jako vysoce specializované modely řečové výuky byly představeny ve Výzkumném centru Sorlandet v Norsku (SRC), v roce 1999. Tento model vytvořila a rodinám prezentovala profesorka Irene Johansson (Univerzita Karlstad, Švédsko), supervizor SRC, která je autorkou Karlstad modelu pro výuku řeči, jenž se využívá v celé Skandinávii.

Model je postaven na filosofii posilování, kdy systém posiluje rodiče v jejich kompetencích rozhodovat a vybírat způsoby vzdělávání a výuky jejich dětí. Model je také ovlivněn ‚ekologicko – systémovými‘ teoriemi, které uvádí, že výzkum vývoje dítěte nespočívá pouze v jeho pozorování, ale také ve zkoumání jeho interakce s širším prostředím, ve kterém se pohybuje.

Od doby vzniku tohoto nástroje, SRC realizovala některé experimenty a v současnosti jej aplikuje v oblasti RP u dětí s problémy v řeči nebo u dětí s těžšími/komplexními vzdělávacími potřebami.

Rodiče bývají často velmi propleteni se životem a vývojem svého dítěte, jsou proto i nejzranitelnější skupinou. Rodiče potřebují někoho, kdo by s nimi sdílel jejich radosti i starosti – potřebují také někoho, kdo by s nimi sdílel za další vývoj jejich dítěte odpovědnost.

V SRC systému skupin pracují společně profesionálové, rodiny a jiní ve prospěch podpory řečového a jazykového rozvoje dítěte. Řečový vývoj je podporován interakcí s lidmi v různých rolích: funkcí systému je takové příležitosti vytvářet. Intervence probíhá v rámci denních běžných činností dítěte. V systému dodržují všichni členové týmu stejné strategie, ale každý přináší dítěti příležitost pro vytváření znalostí a dovedností v jeho denním režimu různými způsoby a na různých místech. Úkol každého z nich je být dítěti dobrým ‚konverzačním partnerem‘.

Aktivity systému začínají v momentu, kdy rodiče rozhodnou, kdo je pro jejich dítě důležitý: mohou to být učitelé, prarodiče, tety, strýčkové, sousedi,

asistenti pro volnočasové aktivity, nebo jiní. Rodiče takto označené lidi požádají o spolupráci v systému. Oficiálně se setkají, prodiskutují a rozhodnou, co je pro dítě podle jejich názoru důležité. Společně také rozhodnou, jak se dítě bude učit, a definují způsoby, jak se to dá aplikovat do denního života. V tomto modelu je každý člen systému pro každé dítě stejně důležitý.

Pro více informací o tomto modelu, kontaktujte, prosím, Arlene Temte, Poradce Sorlandet výzkumného centra v Kristiansand arlene.temte@statped.no nebo Marit Hognestad marit.hognestad@utdanningsdirektoratet.no Národní koordinátorku Agentury pro Norsko.

Další vzdělávání odborníků rané péče v Holandsku

V rané péči musí při podpoře rodin s dítětem se speciálními potřebami spolupracovat odborníci z různých oborů. Další vzdělávání odborníků pro ranou péči je jednou z klíčových otázek.

V Holandsku je základní studium pro RP zajišťované na Univerzitě v Groningenu www.rug.nl/gmw/index?lang=en a kurzy dalšího vzdělávání bývají organizované profesionály z různých oborů, kteří v oboru RP pracují. Příkladem je vzdělávání v Portage Group programu organizované v několika speciálních a rehabilitačních denních stacionářích v Holandsku, které zajišťují odborníci z katedry speciální pedagogiky Univerzity Groningenu a z jiných oborů.

Portage Group program bývá aplikován v situaci skupiny a cílem je stimulovat vývoj dítěte uvnitř vrstevnické skupiny nabídkou specifických aktivit a her. Hledá možnosti fungování dítěte, individuální cíle v rámci jeho denních aktivit v sociální skupině, účelem je podpora dítěte se speciálními potřebami,

jeho rodiny a pedagogů.

Hlavním principem je napojit každé dítě v jeho vývojové úrovni na přirozené prostředí. Individuální edukační cíle definují pravidla pro práci; specifické plánování a koordinace jsou velice důležitými prostředky k naplnění záměrů. Portage Group program se aplikuje na dvou úrovních: na úrovni konkrétního dítěte a na úrovni skupiny.

Vzdělávání v Portage Group programu probíhá ve skupinách pedagogů a zdravotníků a obsahuje několik témat: teoretický rámec pracovních metod, praktické nástroje pro formulování měření a hodnocení záměrů chování, instrukce, jak formulovat postupné kroky (analýza úkolů), analýzy problémového chování s využitím Prevence, Pozadí a Souvislostí (PPS) analýzy a nakonec vyškolení v užívání materiálů samotného Portage Group programu. Vzdělávání trvá šest týdnů a potom jsou jeho absolventi hodnoceni při práci s dítětem na jejich pracovišti.

„Specialisté na chování“, kteří jsou souběžně vzděláváni jako koordinátoři Portage, provádějí supervizi absolventů na jejich pracovišti. Nad nimi zajišťuje dohled po dobu 1 roku expert na implementaci intervenčních programů. Po této době je specialista na chování schopen vzdělávat novou skupinu pedagogů a zdravotníků pracujících v RP pro podporu naplnění potřeb dítěte a jeho rodiny.

Pro více informací o dalším vzdělávání o RP v Holandsku, prosím, kontaktujte Ineke Oenema-Mostert c.e.oenema-mostert@rug.nl, Bieuwe Van der Meulen b.f.van.der.meulen@rug.nl (oba z Univerzity Groningenu) nebo Sip Jan Pijl s.j.pijl@rug.nl Národního koordinátora Agentury.

Politické iniciativy v Dánsku sledují zajištění kvalitní výuky mladých lidí

V prosinci roku 2005 vytvořila Dánská vláda komisi expertů a vědců, která měla za úkol vypracovat doporučení pro podporu vládního záměru zajistit dobrý školní start všem dětem. Zpráva komise byla publikovaná v únoru 2006.

Přibližně 80% dánských dětí mezi 1.– 2. rokem života navštěvuje denní centra, denní jesle nebo vrstevnická centra. Přibližně 95% všech dětí mezi 3 a 6 lety chodí do mateřské školy. Čísla ukazují, že ze 3 – 5 letých dětí emigrantů je 77% v denních centrech a 81% v mateřské škole. Tedy, téměř všechny děti mezi 1. a 6. rokem věku navštěvují nějakou formu zařízení denní péče, i když to není povinné.

Vládní koncepce vizí a strategií 2005 ‚světa co nejlepší Folkeskole‘ zdůrazňuje význam propojení služeb denních center, škol a školních volnočasových aktivit.

Vláda naplánovala investici 270 milionů Eur v letech 2005 – 2009 do zvýšení kvality služeb center denní péče s předurčením počátečního využití velké části těchto prostředků na specifické aktivity zaměřené na podporu sociálně ohrožených dětí v denních centrech.

Doporučení pro práci zpracovaná expertní komisí

se vztahovala především na sociálně ohrožené děti. Komise došla k závěru, že zvýšení pozornosti na tyto děti a rámec jejich vzdělávání se zdůrazňuje již v doporučení kurikula 2004, kde je uvedeno, že každá instituce musí všechny cíle, metody a aktivity školy, které realizuje ve prospěch dětí se speciálními potřebami, zřetelně uvést ve školním kurikulu.

Komise doporučila, že edukační a sociální přístupy center denní péče by měly být zaměřeny především na přechod do školského systému. Komise současně navrhovala, aby zařízení byla oficiálně hodnocena, cílem tohoto opatření je jejich přizpůsobení se požadavkům školního kurikula a škol.

Komise navrhovala zřízení poradenských zařízení pro centra denní péče a školskou místní samosprávu, která by se zaměřovala na oblast učení, hodnocení a evaluace, na místní předpoklady a přechod do školy. Posílí to evaluaci denní praxe v centrech denní péče.

Doporučení komise budou na jaře 2006 prodiskutována na politické úrovni. Toto jednání bude zaměřeno na výuku a výchovu jako integrovaný proces, který zahrnuje centra denní péče, počáteční vzdělávání a školní volnočasové aktivity. V sezóně 2006/2007 Dánského parlamentu, budou výše uvedená doporučení předložena v legislativní formě.

Pro další informace o těchto nových trendech kontaktujte Helle Beknes, Poradce Dánského ministerstva školství helle.beknes@uvm.dk nebo Preben Siersbaek siersbaek@uvm.dk Národního koordinátora Agentury.

Koncepce rané prevence v mateřských školách ve Francii

Ve Francii je důležité v rámci rané péče nebo zavádění preventivních opatření rozlišovat mezi dvěma rozdílnými perspektivami: obecnou prevencí a specializovanou prevencí, neboť tyto dvě situace vyžadují rozdílné přístupy ve smyslu koncepce, aktivit, osobního nasazení a užívaných procesů.

Obecná prevence usiluje o vyloučení budoucích vývojových problémů zajištěním optimálních podmínek pro vývoj dítěte. Vztahuje se na různé psychologické, sociální a interpersonální faktory procesu učení a obou pólů interakce na straně dítěte i jeho/jejího školního prostředí.

Specializovaná prevence je založená na jiném typu preventivních opatření ve smyslu předcházet zavádění speciálních opatření v momentě, kdy je u dítěte identifikována nebo předvídaná specifická potřeba nebo problém.

Podstatné je, udržovat tyto dva typy prevence od sebe, zároveň je důležité mít na paměti, že se mohou vzájemně doplňovat. Zřetelné oddělení nám umožní lépe rozpoznat, které partnerství je potřeba uzavřít ve prospěch naplňování potřeb dítěte.

Účelem prevence, s respektem k pracovníkům Sítě specializované asistence pro žáky s problémy - Réseaux d'Aides Spécialisées aux Éléves en Difficulté, RASED, – je včasná primární prevence, definovaná jako soubor metod „předcházejících vzniku potíží“, s cílem minimalizovat rizikové faktory.

Předmětem činnosti RASED jsou potenciální obtíže v učení, které se ještě neprojeví. Problematika rané primární péče vyžaduje definování a vytváření podmínek, které zvyšují odpovědnost školy za potřeby dítěte a rodičů. Tyto podmínky hovoří pro včasné zařazování do školy s respektem k potřebám dítěte a pro využívání metod odpovídajících jeho individuálním potřebám.

Úkolem rané primární péče je předejít možným obtížím v učení u některých dětí – především u těch nejvíce ohrožených – využíváním preventivních metod pro jejich fungování v rámci co možná nejběžnějších podmínek školního prostředí, popřípadě třídy a se zřetelem k celistvosti a komplikovanosti fungování a chování dítěte ve škole.

Tyto metody vyžadují úzkou spolupráci mezi různými profesemi ve školství, které jsou blízko dítěti. Taková situace „spolurizení“ vytváří vhodné podmínky pro navazování odpovídající spolupráce mezi specialisty a učiteli, jejíž podstatou jsou odlišné profesní dovednosti.

Pro další informace kontaktujte Nel Saumont dpri@inshea.fr, Národní koordinátorku Agentury, nebo Brigitte Bayet or Paul Fernandez, Odbor prevence INS-HEA www.inshea.fr (kde bude brzy zaveden oddíl prevence).

Předškolní jazyková podpora ve Štýrsku, v Německu

Speciální školy ve Štýrsku mají podle zákona povinnost poskytovat služby podpůrných center. Znamená to, že nenesou odpovědnost pouze za žáky vlastní školy, ale také za ty z okolních škol hlavního proudu. Před 10 lety začali ve Štýrsku hledat cesty, jak ve školách nebo třídách snížit prostřednictvím rané péče a preventivními opatřeními počet dětí s poruchami řeči.

Počátkem byl pilotní projekt jednoho okresu. V rámci pilotáže přesunuli školští úředníci učitele jazykové a řečové výchovy z vyšších tříd speciální školy pro děti s poruchou řeči do tříd mateřské školy. Pedagogové mateřské školy se pod jeho vedením naučili základním metodám jazykové a řečové podpory a získali také dovednosti rozpoznat, zda dítě potřebuje logopedii nebo jazykovou podporu. Tímto způsobem se zlepšuje jazyková podpora, učitel si zvyšuje své kompetence a s poruchami řeči se pracuje ještě před počátkem školní docházky.

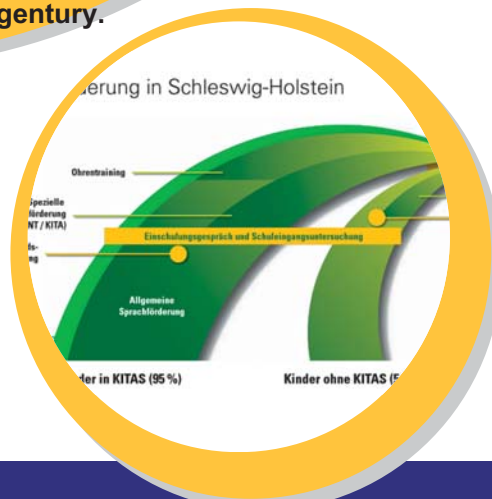
Ruku v ruce s touto iniciativou se zvýšila aktivita logopedů v mateřských školách v tomto okrese a školy pro děti s poruchami řeči poskytovaly podporu dětem s těžkými poruchami řeči v integrovaném vzdělávání ve školách hlavního proudu.

Tento systém se přenesl do všech okresů a tímto způsobem se z něj stal využívaný nástroj prevence v předškolní jazykové podpoře. Pozitivní zkušenost této formy rané péče a prevence vedla k přestavbě celého podpůrného systému.

Vláda tento projekt považuje pro období 2005 až 2010 za významný školský projekt. Pedagogové všech mateřských škol podstoupí vzdělávání v základní jazykové podpoře, povedou je logopedi z podpůrných center. Navíc, děti, které potřebují podporu v Němčině jako druhém jazyku, podstoupí před počátkem školní docházky intenzivní kurs – zvaný SPRINT – a to v mateřské škole nebo mimo ni. Postupně budou tuto podporu dostávat všechny děti z jazykově chudého prostředí.

Pro další informace o práci ve Štýrsku kontaktujte Anette Hausotter a.hausotter@t-online.de Národní koordinátorku Agentury.

Rada Evropy zdůrazňuje význam rané péče pro děti s autismem

V roce 2004 ustavila Rada Evropy Komisi expertů pro vzdělávání a integraci dětí s autismem. Tento orgán pracoval velmi úzce s Autism-Europe v širokém kontextu ochrany lidských práv ve 46 členských státech.

Pod vedením paní Kari Steindal (Norsko) Komise zajistila výměnu poznatků o definici autismu a souvisejících statistických dat. Je také odpovědná za analýzu poskytované péče pro tyto děti, především jejich vzdělávání ve školském systému, a za sběr příkladů dobré praxe. V současné době

Nadto, Rada Evropy přijala 5. dubna 2006 Plán postupu pro podporu práv a plného zapojení lidí s postižením do společnosti pro období 2006 až 2015 (Recommendation Rec(2006)5). Tento Plán postupu je rámcem pro pan-evropskou politiku ve vztahu k lidem s postižením, k hlavním oblastem jejich každodenního života, na národní úrovni i na úrovni Rady Evropy. V oblasti péče o zdraví doporučuje tento dokument, aby státy uznaly potřebu rané péče a identifikace efektivních opatření, diagnostiky a podpory v časném stádiu postižení. Tam, kde je potřeba rehabilitace, stanovuje Plán postupu standardy vysoce kvalitní rané péče po narození, postavené na multidisciplinárním přístupu a současně zdůrazňující význam podpory a poradenství pro rodiče.

Závěry a doporučení Komise expertů pro vzdělávání a integraci dětí s autismem budou k dispozici na konci roku 2006.

Zdroj – Rada Evropy

pracuje na doporučeních pro jednotlivé vlády se zaměřením na zvyšování vzdělávání a integrace dětí s autistickým spektrem (DAS) v Evropě.

Všechny členské státy vyplňovaly dotazník mapující poskytované služby, především ve vztahu k vyhledávání a diagnostikování autismu, v současné době probíhá analýza odpovědí. V této fázi většina z 20 zúčastněných zemí (Japonsko přistoupilo jako pozorovatel) uznávala, že autismus je porucha spektra s odlišnou kategorií potřeb, i když k tomuto poznání došli až v poslední době. Všechny země se shodly na tom, že autismus bývá diagnostikován příliš pozdě. Časnější diagnostika je možná a musí být podpořena individuálním hodnocením vzdělávacích potřeb. Současné výzkumy dokládají, že včasná intervence je v případě poruchy autistického spektra velmi důležitá, především v případech těžkých problémů v komunikaci.

Další informace vám může poskytnout Muriel Grimmeissen, tajemnice Komise expertů www.coe.int/soc-sp

Nedávné konference o Rané péči.

Během roku 2005 proběhly 3 velké konference – v České republice, VB a v Portugalsku – zabývaly se způsoby poskytování rané péče a problémy s tím spojenými. Každé z nich se aktivně účastnili experti Agentury na ranou péči a profesionálové z celé řady evropských i mimoevropských zemí dostali příležitost o své práci diskutovat.

Praha, Česká republika, Květen 2005

V Praze byla v květnu 2005 organizovaná konference na téma rané prevence se zaměřením na novorozence a malé děti. Paní Alena Štěrbová, náměstkyně ministra školství v České republice, upozornila na význam této problematiky v její zemi.

Po dva dny vědci a profesionálové z různých zemí Evropy a z různých oborů prezentovali a vyměňovali si znalosti o prevenci v praxi se zaměřením na malé děti. Konference prostřednictvím specifických příkladů jasně formulovala nezbytnost citlivé spolupráce rodičů a profesionálů jako základu rané péče. Konference umožnila rodičům prezentovat profesionálům vlastní názory, zkušenosti a potřeby.

Pro další informace kontaktujte, prosím, organizátory konference Zuzanu Kaprovou, člena Sboru Reprezentantů Agentury za Českou republiku kaprovaz@msmt.cz a Alain Bony alain.bony@wanadoo.fr

Birmingham, VB, Listopad 2005

Evropská konference o rané péči organizovaná Sunfield Professional Development Centre, se konala v Birminghamu 28 a 29 listopadu 2005. V posledních letech se ve VB konalo více aktivit spojených s ranou péčí. Cílem této konference bylo otevřít dialog mezi profesionály z oboru rané péče a vědci ve VB a kolegy z oboru z celé Evropy.

Konferenci podpořila vláda (Odbor pro vzdělávání a odbornou přípravu) a předními charitami ve VB, které usilují o začlenění rané péče do služeb poskytovaných rodinám (např. MENCAP, SCOPE, RNIB, Mental Health Foundation). Konference se účastnilo na 500 delegátů – včetně projektové skupiny Rané péče Agentury – z celé VB a Evropy.

Konferenci otevřela Ministryně pro děti a mládež Marie Eagle. Klíčové projevy přednesli Michael Guralnick, Prezident Mezinárodní společnosti rané péče, Patricia Champion, z Centra rané péče Christchurch na Novém Zélandě a Philippa Russell, komisařka pro práva postižených ve VB. Mnohé z Evropských ukázkových dílen vedli zástupci Eurlayid – Evropské asociace rané péče. Problematika řešená v těchto dílnách se týkala chudoby, rozvoje služeb, specifických systémů v různých evropských zemích a příkladů dobré praxe.

Během konference byla představena nová kniha „Raná péče; mezinárodní perspektivy; národní iniciativy a

regionální praxe“, kterou editovali Barry Carpenter a Jo Egerton.

Reflektuje klíčová témata konference, která reprezentují celkové pojetí dané problematiky ve VB, v Evropě a na mezinárodní úrovni ve vztahu k měnícím se trendům v rané péči.

Michael Guralnick uvedl závěrečnou přednášku v plénu, kterou završil agendu konference o vývoji rané péče. Další podrobnosti o jeho a dalších příspěvcích můžete najít na webstraně konference: <http://www.sunfield-school.org.uk/eci/conference.htm>

Pro další informace kontaktujte, prosím, Barry Carpenter, Výkonného ředitele Sunfield barryc@sunfield.worcs.sch.uk

Lisabon, Portugalsko, Prosinec 2005

Konferenci o rané péči organizovalo DGIDC (Generální ředitelství kurikulární inovace a vývoje) Portugalského ministerstva školství ve spolupráci s Lisabonskou CERCÍ a s podporou Agentury v Lisabonu 5. a 6. prosince 2005.

Hlavním cílem konference bylo: identifikovat klíčovou problematiku a „stav“ rané péče v členských zemích EU; prezentovat souhrnnou zprávu publikovanou Agenturou o rané péči; upřesnit roli výzkumu a vzdělávání v rozvoji kvalitní praxe rané péče.

Po dva dny analyzovali domácí a zahraniční experti klíčové aspekty z rané péče před audiencí 500 posluchačů. Portugalský státní tajemník pro vzdělávání, sjednocený státní tajemník pro vzdělávání a rehabilitaci a generální ředitel DGIDC vyzdvihli význam této akce pro vývoj rané péče v Portugalsku.

Pro další informace kontaktujte, prosím, Filomena Pereira, člena Sboru Reprezentantů Agentury za Portugalsko filomena.pereira@dgidc.min-edu.pt

Transatlantické konsorcium o Rané péči

„Transatlantické konsorcium o Rané péči“ je projekt (2001-2005), který byl Evropskou komisí vyhodnocen jako jeden z nejlépe realizovaných projektů kooperace EU-USA v programu vyššího vzdělávání a učňovského školství. Partnery projektu byly tři americké a pět evropských univerzit: www.transatlanticconsortium.org

Projekt měl 4 primární cíle:

- rozvíjet a posilovat politiku, praxi a výzkum v oblasti služeb pro mladé lidi s postižením a jejich rodiny v zúčastněných zemích;
- prostřednictvím trans-kulturního vzdělávání přispět k přípravě lidí z praxe pro vůdčí úlohu;
- vytvořit mechanismus pro pokračující transatlantickou výměnu poznatků a podporu společného výzkumu mezi univerzitami a studenty s využitím informačních technologií pro interakci a výměnných stáží;
- vybudovat základ pro rozvoj další dlouhodobé spolupráce včetně

vytvoření společného studijního programu.

Hlavní výsledky projektu odpovídají jeho cílům. Konsorcium EU a USA univerzit bylo úspěšně ustaveno, poskytuje současným i budoucím vedoucím v oblasti rané péče poznatky pro rozvoj a zlepšování její praxe a politiky. Dlouhodobá spolupráce má rámec multilaterální smlouvy na politické úrovni.

Celkově 65 lidí z praxe a z výzkumu podstoupilo výcvik ve využívání moderní technologie včetně praktických stáží. Celkově bylo v rámci konsorcia k dispozici 104 studentských míst. Navíc bylo vytvořeno kurikulum zaměřené na identifikování a vytváření národní a mezinárodní perspektivy a porozumění rané péči za účelem implementace do studijních programů zúčastněných univerzit.

Z pohledu globální perspektivy, se vzrůstající mobilitou populace, má raná péče přizpůsobená potřebám a možnostem každé rodiny a dítěte dlouhodobý humanitární a ekonomický prospěch. Širší mezinárodní vlivy z oblastí rané péče

a příprava profesionálů k práci v multikulturní společnosti jsou dva velmi důležité aspekty. Budou garancí, že závěry projektu obohatí praxi v EU a USA a že mohou být využity i v jiných zemích a kulturách.

Pro více informací o tomto Transatlantickém konsorciu, prosím, kontaktujte Franz Peterander, profesora Univerzity Mnichov peterander@lrz.uni-muenchen.de

Informace o výtisku

Vydáno: The European Agency for Development in Special Needs Education.

Evropská agentura je vedena Ministerstvem školství členských zemí – členskými zeměmi EU; Islandu, Norska a Švýcarska. Malta, Slovinsko a Slovensko se činnosti Agentury účastní jako pozorovatelé. Agentura je dále podporována institucemi Evropské unie.

Názory prezentované jednotlivci v EuroNews nemusí reprezentovat oficiální stanoviska Evropské agentury popř. jejich členských zemí.

Články tohoto bulletinu mohou být zveřejněny pod podmínkou přesného udání zdroje. Elektronická verze je přístupná na webových stránkách Evropské agentury: www.european-agency.org

Sekretariát

Ostre Stationsvej 33
DK – 5000 Odense C Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Kancelář v Bruselu

3 Avenue Palmerston
BE-1000 Brussels Belgium
Tel: +32 2 280 33 59
brussels.office@european-agency.org

Webová stránka: www.european-agency.org

Pro další výtisky tohoto bulletinu a další informace o práci Agentury ve své zemi, prosím, kontaktujte člena Sboru Reprezentantů Agentury za Českou republiku Zuzanu Kaprovou, kaprovaz@msmt.cz nebo Národního koordinátora pro Českou republiku Věru Vojtovou, vojtova@ped.muni.cz

Editoři: Amanda Watkins, Ole Lissabeck-Nielsen, Cor Meijer

Grafika: Cadenza 3D www.cadenza-3d.co.uk

Překlad: Věra Vojtová

Tisk: Halstan & Co. Ltd. www.halstan.co.uk

Dostupné:

česky	francouzsky	litevsky
dánsky	německy	norsky
holandsky/ portugalsky	vlámsky	řecky
španělsky	anglicky	islandsky
švédsky	estonsky	italsky
	finsky	lotyšsky

ISSN: 1811-8119

Léto 2006

Vydání tohoto bulletinu podpořily DG Education, Training, Culture and Multilingualism Evropské komise: http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm